

SXEDIO.G58

17.2.1959: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΙ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΜΕΡΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΛΑΓΚΑΣΤΕΡ ΧΑΟΥΖ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΟΤΙ ΕΠΙΘΥΜΕΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ. Ο ΡΑΟΥΦ ΝΤΕΝΚΤΑΣ ΑΠΟΔΕΧΕΤΑΙ ΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Στην πρώτη συνεδρία της Διάσκεψης του Λονδίνου του Φεβρουαρίου του **1959 (17.2.59)** μίλησαν οι Υπουργοί Εξωτερικών της Βρετανίας Σέλγουϊν Λόιντ, της Ελλάδας Ευάγγελος Αβέρωφ και Τουρκίας Φατίν Ζορλού.

Και οι τρεις είπαν πολύ καλά λόγια για ό,τι είχε γίνει. Ο Μακάριος όμως σιγόβραζε και ήθελε να πει τις σκέψεις του και να εκφράσει τους φόβους του.

Ας δούμε τη συνέχεια μέσα από τα πρακτικά:

ΣΕΛΓΟΥΙΝ ΛΟΙΝΤ (Υπουργός Εξωτερικών της Βρετανίας): Ευχαριστώ. Μέχρι στιγμής έχουν μιλήσει οι αντιπρόσωποι των τριών Κυβερνήσεων και είναι τώρα η σειρά των Κυπρίων αντιπροσώπων να μιλήσουν. Αλλά πριν τους καλέσω να κάνουν κάτι τέτοιο έχω να προβώ σε μια εισήγηση. Δυνατόν να προτιμούν να επιφυλάξουν τις παρατηρήσεις τους μέχρι αύριο το πρωί. Νομίζω ότι έχουν γίνει σήμερα σημαντικές διακηρύξεις μεταξύ των δυο συναδέλφων μου και εμένα εκ μέρους της βρετανικής Κυβέρνησης και το κάνω αυτό σαν εισήγηση. Αλλά είναι δυνατό οι Κύπριοι αντιπρόσωποι να προτιμούν αλλιώς. Το κάνω αυτό σαν εισήγηση και όχι για κανένα άλλο λόγο για να σταματήσει ο,τιδήποτε. Απλώς γίνεται για διευκόλυνση των αντιπροσώπων αυτών.

ΑΒΕΡΩΦ: Η διακήρυξη θα υποβληθεί;

ΣΕΛΓΟΥΙΝ ΛΟΙΝΤ: Κατά τη διάρκεια της ημέρας.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ: Πρώτα απ' όλα θα ήθελα να πω πόσο εκτιμώ όλη την εργασία και το πνεύμα της συνεργασίας που επεκράτησε στη Ζυρίχη μεταξύ των Κυβερνήσεων της Ελλάδας και της Τουρκίας και τη μεγάλη ανταπόκριση εδώ εκ μέρους της βρετανικής

Κυβέρνησης για την οποία είμαστε ευγνώμονες.

Εγινε με θετικό πνεύμα ειλικρίνειας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης, ώστε ο Ελληνικός και Τουρκικός λαός της Κύπρου θα μπορούν να προχωρήσουν μαζί συνεργαζόμενοι, ως ένας ενωμένος λαός, προς το κοινό καλό, για την ευτυχία και πρόοδο της νήσου του.

Εχω μερικές επιφυλάξεις πάνω σε ορισμένα σημεία του προσχεδίου λύσης, το οποίο δεν φαίνεται να είναι εφαρμόσιμο. Είμαι πλήρως πεπεισμένος, εν τούτοις ότι με στενή συνεργασία των αντιπροσώπων της Ελληνικής και της Τουρκικής κοινότητας, σε πνεύμα καλής θέλησης, ένα λεπτομερές Σύμβαγμα θα προετοιμασθεί ικανοποιητικά.

Κατά τη διάρκεια της διάσκεψης θα ήθελα επίσης να εγείρω ορισμένα σημεία που αφορούν τις συμφωνίες που προτάθηκαν.

Ελπίζω ότι με αυτή τη διάσκεψη ή μη ευχάριστη κατάσταση στην Κύπρο που μας έχει λυπήσει τόσο, θα τερματισθεί. Ευχαριστώ Κύριε Πρόεδρε.

ΡΑΟΥΦ ΝΤΕΝΚΤΑΣ (αντιπρόσωπος Τουρκοκυπρίων):
Εκ μέρους του δρος Κουτσιούκ, του αντιπροσώπου των Τουρκοκυπρίων, θα θέλαμε, Κύριε Πρόεδρε, να σας ευχαριστήσουμε για την πρόσκληση να παρευρεθούμε στη διάσκεψη.

Λάβαμε υπό πλήρη σημείωση τα όσα όλοι οι αντιπρόσωποι των τριών ενδιαφερομένων Κυβερνήσεων εδήλωσαν πάνω στο θέμα και ακούσαμε προσεκτικά τον αντιπρόσωπο της Ελληνικής Κοινότητας της Κύπρου.

Επιθυμούμε να διαβεβαιώσουμε όλους τους ενδιαφερομένους, Κύριε Πρόεδρε, ότι η θέση της Τουρκικής Κοινότητας, όπως πάντοτε, είναι εκείνη της συνεργασίας και της συνύπαρξης στην Κύπρο, ειρηνικά και αισθανόμαστε ότι η συμφωνία της Ζυρίχης τα παρέχει αυτά.

Δεν μπορούμε παρά να συμφωνήσουμε με τη διακήρυξη, στην οποία προέβη ο Υπουργός των Εξωτερικών της Τουρκίας, ότι τώρα είναι ο χρόνος να την αποδεχθούμε και να την ενισχύσουμε. Και αυτή είναι η στιγμή για να προχωρήσουμε με αυτή.

Ελπίζουμε ότι θα έχουμε την ευκαιρία να δούμε τα έγγραφα που θα κυκλοφορήσουν σήμερα, για να μπορέσουμε να προβούμε σε περισσότερες δηλώσεις αύριο. Ευχαριστώ.

ΣΕΛΓΟΥΙΝ ΛΟΙΝΤ: Εν όψει αυτών των δηλώσεων είναι επιθυμία μας να αναβάλουμε μέχρις αύριο; Νομίζω ότι οι Υπουργοί Εξωτερικών έχουν μερικά σημεία να διευκρινίσουν μεταξύ τους και εάν συμφωνείτε ότι πρέπει να αναβάλουμε αυτή τη σύσκεψη μέχρι αύριο το πρωί ίσως συναντηθούμε στις τρεις το απόγευμα.

ΑΒΕΡΩΦ: Προτείνετε να συναντηθούμε στις τρεις το απόγευμα;

ΣΕΛΓΟΥΙΝ ΛΟΙΝΤ: Προτείνω όπως οι τρεις Υπουργοί συναντηθούν στις τρεις το απόγευμα.

ΑΒΕΡΩΦ: Ερχονται οι Πρωθυπουργοί, αλλά μπορούμε να στείλουμε μηνύματα. Θέλω απλώς να δηλώσω ότι αποδεχόμεθα το πνεύμα αντίληψης που προήλθε από τις δυο πλευρές αυτού του τραπέζιου και νομίζω ότι αυτό είναι το σωστό πνεύμα μέσα στο οποίο θα συνεργασθούμε, μετά από τόσο μακρό χρόνο και το σωστό πνεύμα, μέσα στο οποίο μπορούμε να συναντηθούμε και στο οποίο η Ελλάδα και η Τουρκία μπορούν να γίνουν πραγματικοί ειλικρινείς φίλοι. Να γιατί αποδέχομαι το πνεύμα που τόνισαν οι δυο πλευρές σε μας σήμερα.

ΣΕΛΓΟΥΙΝ ΛΟΙΝΤ: Θα ήτο εύκολο για μας να καλέσουμε νέα συνεδρία για αύριο το πρωί.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ: Μάλιστα.

ΣΕΛΓΟΥΙΝ ΛΟΙΝΤ: Ας μου επιτραπεί να σας ανακοινώσω την ώρα αργότερα, διότι δεν είμαι σίγουρος κατά πόσον οι Πρωθυπουργοί θα παρίστανται και ποια ώρα θα είναι κατάλληλη για αυτούς ή κατά πόσον θα συνεχίσουμε, όπως είμαστε σήμερα και αύριο το πρωί.

Τώρα ερχόμαστε σε κάτι το οποίο είναι σχεδόν τόσο δύσκολο να διευθετηθεί, όπως αυτό το πρόβλημα της Κύπρου, και αυτό είναι πως θα αντιμετωπίσουμε τον Τύπο.

ΖΟΡΛΟΥ: Μπορούμε να πούμε ότι βρεθήκαμε σε καλή ατμόσφαιρα φιλίας.

ΣΕΛΓΟΥΙΝ ΛΟΙΝΤ: Θα τους πούμε βεβαίως ότι οι Υπουργοί Εξωτερικών θα συναντηθούν το απόγευμα και ότι η διάσκεψη θα επαναληφθεί αύριο, πολύ πιθανόν στις έντεκα το πρωί. Οσον αφορά τις συνομιλίες μας σήμερα το πρωί έχουν πάρει...

ΖΟΡΛΟΥ: Θα πρέπει να πούμε ότι οι τρεις Κυβερνήσεις συμφωνούν απόλυτα και ότι είναι η πρώτη φορά που βρισκόμαστε σε τέτοια συμφωνία.

ΣΕΛΓΟΥΙΝ ΛΟΙΝΤ: Επαναβεβαίωση από τις Κυβερνήσεις της Ελλάδας και της Τουρκίας της συμφωνίας της Ζυρίχης.

ΖΟΡΛΟΥ: Και την αποδοχή εκ μέρους της Βρετανικής Κυβέρνησης επί της συμφωνίας της Ζυρίχης και της αποδοχής εκ μέρους των Κυβερνήσεων της Ελλάδας και της Τουρκίας της διακήρυξης της Μεγάλης Βρετανίας.

ΣΕΛΓΟΥΙΝ ΛΟΙΝΤ: Και ότι οι αντιπρόσωποι των Κυπρίων έχουν προβεί σε προκαταρκτικές παρατηρήσεις.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ: Θα ήθελα να συναντηθώ με τους Τούρκους αντιπροσώπους.

ΝΤΕΝΚΤΑΣ: Βεβαίως. Είμαστε πρόθυμοι γι' αυτό.

ΣΕΛΓΟΥΙΝ ΛΟΙΝΤ: Θα γίνει το απόγευμα η συνάντηση αυτή.

ΑΒΕΡΩΦ: Θα εισηγούμουν όπως στην ανακοίνωση αναφέρουμε ότι οι δυο ηγέτες θα συναντηθούν, κι έτσι δεν θα δοθεί η εντύπωση ότι οι Υπουργοί κινούνται πίσω από τις πλάτες των Κυπρίων.

ΣΕΛΓΟΥΙΝ ΛΟΙΝΤ: Εάν ο Αρχιεπίσκοπος και ο κ. Ντενκτάς συμφωνούν, θα ανακοινώσουμε ότι το απόγευμα θα συναντηθούν.

ΑΒΕΡΩΦ: Θα ήθελα να προτείνω ότι, ό,τι και να αναφέρουμε είναι εν τάξει για μια ανακοίνωση, αλλά θα πρέπει να πούμε ότι η συνάντηση αναβλήθηκε μέχρις αύριο, διότι έγιναν σημαντικές διακηρύξεις και πρέπει να μελετηθούν. Πρέπει να δώσουμε μια εξήγηση.

ΣΕΛΓΟΥΙΝ ΛΟΙΝΤ: Αισθάνεσθε ότι χρειάζεται να καθορίσουμε επίσημα περαιτέρω το τι θα ανακοινωθεί ή όχι;

ΑΒΕΡΩΦ: Εχουμε πλήρη εμπιστοσύνη σε σας.

ΣΕΛΓΟΥΙΝ ΛΟΙΝΤ: Τότε θεωρώ τη σύσκεψη σαν αναβληθείσα για αύριο το πρωί, πιθανόν στις έντεκα.